

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Ex Extrauagantibus communibus, Bonifac. VIII. tit. de maioritate, &
obedientia, cap. 1. Vnam Sanctam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Patri & sancto Spiritui. Nec enim alium Deum verbum, & alium Christum cognoscimus, sed vnum atque eundem ipsum consubstantialem patri secundum diuinitatem, & consubstantialem nobis eundem ipsum secundum humanitatem, passibilem carne, eundem ipsum impassibilem deitate. Vt enim est in diuinitate perfectus, ita idem ipse & in humanitate perfectus est. In vna enim substantia deitatem suscipimus & confitemur, quod dicunt Græci, τὴν κατὰ ὁμοίωσιν ἐποστὶν ὁμολοῦμεν. Id est, eam quæ secundum personam est vnitatem. Et quoniam vnitæ genitus filius & verbum Dei ante sæcula, & sine tempore de patre natus, idem ipse & in vltimis diebus descendens de cælis, incarnatus de Spiritu sancto, & ex sancta atque gloriosa semper Virgine & Dei genitrice Maria, homo factus, Dominus noster Iesus Christus, proprie & vere Deus est: ideo & sanctam atque gloriosam Virginem Mariam proprie & vere Dei matrē esse dicimus: non quia Deus verbum, principium ex ipsa sumperit, sed quia in vltimis diebus descendit de cælis, & ex ipsa incarnatus, & homo factus & natus est: quem confitemur & credimus (sicut dictum est) consubstantialem esse patri secundum deitatem, & consubstantialem nobis eundem ipsum secundum humanitatem: eiusdem miracula & passiones, quas sponte in carne sustinuit, agnoscentes. Suscipimus autem sancta quatuor concilia, id est trecentorum decem & octo sanctorum patrum qui in Nicæna vrbe congregati sunt; & centum quinquaginta sanctorum patrum, qui in hac regia vrbe conuenerunt: & sanctorum patrum, qui in Epheso primo congregati sunt: & sanctorum patrum, qui in Chalcedone conuenerunt, sicut uestra Apostolica sedes docet atque prædicat. Omnes ergo Sacerdotes sequentes doctrinā Apostolicæ sedis vestræ, ita credunt, & confitentur, & prædicant. Vnde properauimus hoc ad notitiam deferre vestræ sanctitatis per Hypatium & Demetrium beatissimos episcopos, ut nec uestram sanctitatem lateat, quæ a quibusdam paucis monachis male & Iudaicè secundum Nestorij perfidiam denegata sunt.

ITEM SUBSCRIPTIO TALIS FUIT.

Deitas te conseruet per multos annos sanctissime ac religiosissime Pater.

COMMENT. VII.

REDDENTE S^h honorem Apostolicæ Sedi. & infra.] Sustulit Emyericus similiter ab hoc edicto initium & finem, ut ea tantū collocaret, quæ suo instituto apta erant, quod est (vt sæpè dixi) cumulare multos fidei articulos & catholicas veritates. hoc autem fragmento tria potissimum docentur.

Primum, Christum vnam esse de tribus sanctæ Trinitatis personam subsistentem, quam Græci hypostasim appellant. At verum, Christum in carne passionem vere pertulisse, impassibili deitate sem-

Christus uerus Deus Maria uere mater eius.

A per existente. Tertium & postremum, sanctissimam Mariam Virginem proprie & ueraciter appellandam esse matrem Domini nostri Iesu Christi & θεοτόκον, hæc uoluisse Imperatorem profiteri. series ipsa edicti indicat. idem quoque docet & ipse Ioannes Papa in alia de ea re epistola scripta ad Senatores urbis Romæ, de duabus naturis aduersus Eutychianistas, in qua luculentis scripturæ testimoniis, & sanctorum patrum assertionibus tres istas ueritates ostendit, easq; in epistola Iustiniani contineri ait his uerbis; Iustinianus si quidem Imperator filius noster, ut ex eius epistola tenore cognouistis, de his tribus questionibus orta certamina fuisse signauit, utrum unus ex Trinitate Christus & Deus noster dici possit; hoc est, una de tribus personis sanctæ Trinitatis sancta persona; An Deus Christus carne pertulerit impassibili deitate. An proprie & ueraciter mater Domini Dei nostri Christi Maria semper uirgo debeat appellari. Hactenus ibi. Extat illa epistola in quinto volumine Bibliothecæ patrum, cui Hæreseologia nomen est impositum.

B Suscipimus autem sancta quatuor concilia. Idem in c. sicut. distin. 15. ubi egyptium extat de autoritate horum conciliorum testimonium desumptum ex Beato Gregorio lib. 1. epistola 24. refert Iuo Carnotensis par. 4. c. 117. de quibus uideto Photium Patriarcham Constantinopolitanum in epistola ad Michaelem Bulgariæ Principem, de septem concilijs œcumenicis.

EX EXTRAUAGANTIBVS Comm. ti. de maior. & obedien.

BONIFACIUS VIII.

Omnes Christi fideles de necessitate salutis, subsunt Romano Pontifici, qui utrumque gladium habet, & omnes iudicat à nomine autem iudicatur.

NA M^a sanctam Ecclesiam catholicam, & ipsam Apostolicam, uirgine fide credere cogimur & tenere. Nosque hanc firmiter credimus, & simpliciter confitemur,

extra quam nec salus est, nec remissio peccatorum, sponso in Canticis proclamante, Vna est columba mea, perfecta mea: Vna est matri suæ, electa genitrici suæ, quæ unum corpus mysticū representat: cuius caput Christus: Christi uero Deus. In qua vnus dominus, vna fides, vnū baptisma. Vna nempe fuit diluuij tempore arca Noe vnā Ecclesiā præfigurans, quæ in vno cubito cōsummata, vnum (uidelicet Noe) gubernatorem habuit & rectorem, extra quam omnia subsistētia super terram legimus fuisse deleta. Hanc autem ueneramur & uicam, dicente Domino in propheta, Erue a framea Deus animam meam, & de manu canis unicum meam. pro anima enim id est pro seipso capite simul orauit & corpore, quod corpus unicum, scilicet Ecclesiam nominauit, propter sponi fidei sacramentorum, & charitatis Ecclesiæ unitatē. Hæc est tunica illa

Joan. 19. Ia Dominica inconfutilis, quæ scissa non fuit, sed forte provenit.

Igitur Ecclesiæ vnus & vnica vnum corpus, vnus caput, non duo capita, quasi monstrum, Christus videlicet, & Christi Vicarius Petrus, Petriq; successor, Dicente Domino ipsi Petro, Pasce oves meas, meas inquit, & generaliter, nõ singulariter has vel illas, per quod commississe sibi intelligitur uniuersas. Siue ergo grati siue alii, se dicant Petro, eiusque successoribus non esse commissos, fateantur necesse, se de ouibus Christi non esse: dicente Domino in Ioanne, Vnũ ouile, & unicum esse pastore. In hæc eiusque potestate, duos esse gladios, spirituales videlicet & temporales, Euãgelicis dictis instrumur. Nam dicentibus Apostolis, Ecce gladii duo hic, in Ecclesia scilicet, cum Apostoli loquerentur, non respondit Dominus nimis esse: sed satis.

Certe qui in potestate Petri, temporalem gladium esse negat, male verbum attendit Domini proferentis: Conuertere gladium tuum in uaginam. Vterque ergo est in potestate Ecclesiæ, spirituales scilicet gladius, & materialis. Sed is quidem pro Ecclesia, ille uero ab Ecclesia exercendus. Ille sacerdotis, is manu regum & militum, sed ad nutum & patientiam sacerdotis. Oportet autem gladium esse sub gradio, & temporalem auctoritatẽ spirituali subijci potestati.

Nam cum dicat Apostolus: Non est potestas nisi à Deo: quæ autem sunt, a Deo ordinata sunt; non autem ordinata essent, nisi gladius esset sub gradio, & tamquam inferior reduceretur per alium in suprema. Nam secundum beatum Dionysium, lex diuinitatis, est infima per media in suprema reducta. Non ergo secundum ordinem uniuersis, omnia aequè ac immediate, sed infima per media, & inferiora per superiora ad ordinem reducuntur. Spirituales autem & dignitate & nobilitate terrenam quamlibet præcellere potestatem, oportet tanto clarius nos fateri, quanto spiritualia temporalia antecellunt. Quod etiam ex decimarum datione, & benedictione, & sanctificatione, ex ipsius potestatis acceptione, ex ipsarum rerum gubernatione, claris oculis intuemur. Nam, ueritate testante spiritualis potestas, terrenam potestatem instituire habet, & iudicare, si bona non fuerit: sic de Ecclesia, & Ecclesiastica potestate verificatur uaticinium Hieremiæ: Ecce constitui te hodie super gentes & regna: & cetera quæ sequuntur.

Ergo si deuiat terrena potestas, iudicabitur a potestate spirituali: sed si deuiat spiritualis minor, a suo superiore; si uero suprema, à toto Deo, non ab homine poterit iudicari: testante Apostolo: Spirituales homo iudicat omnia, ipse autem a nemine iudicatur. Est autem hæc auctoritas (etsi data sit homini, & exerceatur per hominem) non humana, sed potius diuina ore diuino Petro data, sibi que suisque successoribus in ipso, quem confessus fuit petra firmata, dicente Domino ipsi Petro, Quodcumque ligaueris, &c. Quicumque igitur huic potestati, a Deo sic ordinata, resistit, Dei ordinationi resistit, nisi

A duo (sicut Manicheus) fingat esse principia, quod falsum & hæreticum iudicamus: quia testante Moise, Non in principijs, sed in principio cælum Deus creauit & terram: Porro subesse Romano Pontifici omni humanæ creaturæ declaramus dicimus, definimus, et pronunciamus omnino esse de necessitate salutis.

Gen. 1.

† al. omnem humanã creaturam.

Dat. Later. Pont. nostri anno VIII.

COMMENT. IIII.

V NAM sanctam,] Bonifacius octauus postremo sui Pontificatus tempore nempe anno Domini 1302. Romę hanc edidit decretalem, qua potissimum docet tres Catholicas veritates.

Prima est, Vnam esse Ecclesiam Catholicam, & ipsam Apostolicam, & unum eius gubernatorem videlicet Romanum Pontificem, cui omnes subesse oportet.

Vna Ecclesia & unus Papa, cui omnes sunt subiecti.

Altera est, Romanum Pontificem Vtrumque habere gladium, videlicet spirituale, & temporale.

Postrema est, A Pontifice summo omnes iudicari, ipsum uero a nemine. Eas nos more nostro breuiter illustrabimus.

Primus articulus de fide est, quem iam olim multi Romani Pontifices docuerunt, in primis uero Anacletus: qui a sancto petro Apostolorum principe fuit presbiter ordinatus, floruitque anno Domini 101. epistola quadam omnibus Episcopis missa incipiente. Benedictus deus. c. 3. in hæc uerba: Nam inter beatos Apostolos quedam fuit discretio, quæ licet omnes essent Apostoli, Petro tamen a domino est concessum, & ipsi inter se idiplum uoluerunt, ut reliquis omnibus præesset Apostolis, & Cephas, id est, caput & principium teneret Apostolatus: qui & eadem formam suis successoribus, & reliqui Apostoli episcopis tenendam tradiderunt & paucis interpositis. Hæc uero Apostolica sedes cardo & caput omnium ecclesiarum, a Domino, & non ab alio est constituta; & sicut cardine ostium regitur, sic huius sanctæ sedis auctoritate omnes ecclesiæ Domino disponente reguntur. Hactenus ibi. & habetur in cap. sacrosancta. 22. dist. in 1. idem decreuit Zepherinus, & habetur in cap. ad Romanum. 2. q. 6. & Fabianus & Gelasius eius nominis primus epistola quadam 1. capite 11. & Leo Papa nonus in epistola aduersus presumptiones Michaelis & Acridani Episcoporum, cap. 12. & 13. & alij multi tum Romani Pontifices, tum sancti Patres, quos omitto consulto in re manifesta, cum catholicis nunc potissimum scribam, qui Pontificum Romanorum & sanctorum Patrum definitiones & dicta recipiunt.

D In hac eiusque potestate duos esse gladios.] Hic ostendit secundam assertionem, de duplici Pontificis gladio, quam & longo ante Bonifacium tempore, & etiam postea alij Romani Pontifices tradiderunt. Innocentius III. in cap. venerabilem. de electio. & Innocentius IIII. in ca. ad Apostolicam

Papa utriusque gladium habet spiritualem & temporalem.

de sententia & re iud. lib. 6. & Clemens V. in concilio Viennensi, & habetur in Clemen. Romani. de iureiuran. ex quibus colliges impios esse, & Ecclesiam inimicos, qui hac vel non recipiunt, vel de his male sentire videtur, inter quos est Franciscus Duarenus lib. 1. c. 4. de sacris Ecclesie ministerijs. non est itaque fas dicere Romanum Pontificem non habere utrumque gladium, siue utramque iurisdictionem videlicet spiritualem & temporalem.

Ceterum cum hic articulus de duplici Romani Pontificis iurisdictione sit late patens: nec nostre breuitatis institutum eum hoc loco fusius explicari permittat, satis videbimur fecisse auctores & loca indicauerimus, unde eius notitia haberi possit. de eo ergo late tractant Doctores Canonistae cum glossa in cap. nouit, extra de iudic. glossa, in c. causam que qui filij sint legit. glossa super. extrauagan. Vnam sanctam. de maio. & obediens. de qua nunc agimus. glossa & ibidem Doctores in cap. licet. extra de foro compet. gl. 1. in cap. Vergentis, de heret. & Augustinus de Aucona in summa de potestate ecclesiastica. q. 46. ar. 2. Aluarus Pelagius lib. 1. c. 13. de planctu Ecclesie. copiose Turrecremata in summa de ecclesia lib. 2. cap. 113. 114. & 115. idem apud Gratianum in cap. cum ad verum. 96. dist. Iacobatus tract. de Concilio. lib. 10. art. 7. Caietanus in 2. parte Apologie de potestate Papae, cap. 13. ad 8. arg. Sotus lib. 4. sentent. dist. 25. q. 2. ar. 1. & lib. 4. de iustitia & iure q. 4. art. 1. Ferdinandus Vasquius lib. 1. controuersiarum illustrium, cap. 20. & 21. Simancas de catholicis instit. tit. 45. de Papa. Albertus Pigbins Campensis lib. 5. c. 16. Hierarchie ecclesiasticae. Restaurus Castaldus tract. de Imperatore, in diuersis locis, Ioannes a Capistrano tract. de Papa & concilio auctoritate, par. 2. partis secundae de principalis. Blasius Nauarrus libro 1. de sacro ecclesie principatu, cap. 7. & 8. Cassaneus in catalogo gloriae mundi. par. 4. consideratione 7. & alij quos longum esset recensere.

Admonedo tamen hic, non esse facile, cum in auctorum praecatorum, aut aliorum de hac re disserentiam, recipiendam sententiam, (neque nimis eo animo eos retuli ut approbarem) sed iudicio opus esse. Nam veritate testante, spiritualis potestas terrenam potestatem instituere habet & iudicare, si bona non fuerit. Hae est postrema assertio ueluti superioris declaratoria, nempe, Romanum Pontificem, iurisdictionem temporalem tunc exercere in principes seculares, cum illi potestate sibi data abutuntur, inde subdit, at non de conuerso illi Romanum Pontificem iudicabant. Pontifex enim Romanus omnes iudicat, ipse autem a nemine iudicatur, quod vno assensu docuerunt primi illi Romani Pontifices, ut Siluester, & habetur in ca. nemo 9. q. 3. ibi: Nemo iudicabit primam sedem iustitiam temperare desiderantem: neque enim ab Augusto, neque ab omni clero, neque a regibus, neque a populo iudex iudicabitur. idem Gelasius Papa, & habetur in c. cum etiam per mundum. 9. q. 3. ibi. Neque cuiquam de eius liceat iudicare iudicio. Idem Symmachus Papa, & habetur ibidem in cap. qui aliorum & Vigilus Papa, & Nico-

Pontificem Romanum nemo iudicat.

laus, & habetur in cap. nemini. 17. quest. 4. item alij, quos longum esset recensere. Nostri tamen vnum casum excipiunt, cum videlicet Romanus Pontifex incidit in heresim. cap. si Papa. 40. dist. at non desunt qui verisimiliter asserant Papam rite & canonicè electum hereticum esse non posse, de quo quid sentiam, explicabo infra part. 3. super quest. 25.

DE BAPT. ET EIVS EFFECTV de uolumine maiori decretalium.

ALEXANDER III.

Licet puer sit termersus in aqua in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; si non sit dictum; ego te baptizo in nomine patris, & c. non est baptizatus. Cap. 1.

QUIS a puerum ter in aqua immerferit in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, amen: & non dixerit, ego baptizo te in nomine Patris, & Filij et Spiritus sancti, amen: non est puer baptizatus.

COMMENT. XL

SI QVIS puerum ter in aqua immerferit.] Ideo retulit Emericus, quia hoc in hoc extra dicitur catholica veritas, nempe, vitari baptismum quotiens minister non exprimit actum baptizandi: non ergo intelligas vitari baptismum ex omissione pronominis, Ego, quod videtur indicare hic textus; sed vitari ex omissione actus baptizandi: ut si quis ommitteret verbum, baptizo, aut aliud ei simile, & solum diceret, in nomine Patris, & c. non conferret baptismum: nam Graeci sine expressione personae ministri baptizantis vere conferunt baptismum ut in concilio Florentino definitum est quamquam pronomen, ego, omitti non debeat. c. si quis sane, de bapt. & eius esse. & glo. in sum. de cons. di. 4. Vult ergo definire Romanus Pontifex, quod licet quis mergat siue aspergat, aut effundat in nomine Patris, etc. non exprimendo verbo actum baptizandi, non baptizat. Si vero dicat, Baptizo te in nomine Patris & Filij, & Spiritus sancti sufficit ad essentiam. c. si quis presbiter. c. multi. & c. sanctum. de conse. di. 4. & S. Tho. 3. p. q. 66. ar. 5. & Theologi communiter lib. sem. di. 3. & ibi Dominicus Sotus. q. vnica. art. 5. dum tamen habeat intentionem saltem facie di quod facit ecclesia. c. solet. de consecra. di. 4. & c. humanae. 22. q. 5. & tradit concilium Trid. Sess. 7. de sacramentis in genere, cano. 11.

IDEM ALEX.

Si probabiliter dubitatur, an quis fuerit baptizatus potest baptizari forma hic expressa. Cap. 2. De quibus dubium est an baptizati fuerint, baptizantur his uerbis praemissis: Si baptizatus es, non te baptizo: sed si nondum baptizatus es, Ego te baptizo, & c.

COM.

Nemo puzan si in d quia scelus

Cap lo, & confes & c. p. ri quo ergo.

Non nino baptismi omissione nois, ego ex omissione actus baptizandi.

Matth Luc. 2.

Iaco.

Luc. 7.